

Les 5: Vraag maar raak!

- └ Je leert het onderwerp en de werkwoorden zoeken in zinnen.
- └ Je leert zinsdelen zoeken die een antwoord geven op vraagwoorden.
- └ Je leert zinsdelen toevoegen.

- 1 Vul het zinsdeel in dat antwoord geeft op de vraag: *Aan wie?* *bijvoorbeeld*
- Marijke heeft daarstraks _____ *Iven* _____ een zoen gegeven.
- Mama's van kindermodellen schenken _____ *hun dochters* _____ nieuwe kleren.
- De directeur vroeg _____ *Tim* _____ een verklaring voor zijn gedrag in de gymzaal.
- De gymleraar heeft het doosje met pissebedden _____ *aan de directeur* _____ getoond.
- Özlem vroeg _____ *Emma* _____ waarom ze haar steeds pestte.
- Emma bezorgde de liefdesbrief _____ *aan Tim* _____.
- Het Turkse meisje vertelde _____ *haar vriend* _____ over de pesterijen.

Wat is een zinsdeel?

Een zinsdeel is een deel van een zin. Een zinsdeel kan bestaan uit één woord of uit een woordgroep.

Welk zinsdeel in de rest van de zin geeft een antwoord op de vraag:

- aan/voor wie?
- hoe?
- wanneer?
- waar?
- waarom?
- ...

We kunnen in een zin niet enkel zeggen wat of wie iemand is of wat iemand doet. Een zin kan ook extra informatie bevatten. Die informatie staat in een **zinsdeel**.

Bv. *Ik heb gisteren bij onze burens goed voor de baby gezorgd, omdat...*

↓
Wanneer?

↓
Waar?

↓
Hoe?

↓
Voor wie?

↓
Waarom?

- 2 a Omcirkel het onderwerp in de zin.
- b Welk werkwoord (of werkwoorden) zegt wat het onderwerp doet of wat er mee gebeurt? Duid aan met een **groene** kleur. Zet de persoonsvorm tussen schuine strepen.
- c Onderstreep het zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: *Waar?* en schrijf dat vraagwoord eronder.

Deze zin maken we samen:

Tim wachtte in de gymzaal op het juiste moment.

Deze zinnen kun je alleen:

Emma/pest/Ozlem elke dag op de speelplaats.

Papa en zijn twee dochters/hebben/in Turkije gewoond.

▲ In het ronde kastje/had/Ozlem een cassetterecorder verborgen.

- 3 a Omcirkel het onderwerp in de zin.
 b Kleur de werkwoorden in de juiste kleur. Zet de persoonsvorm tussen schuine strepen.
 c Vul de zin aan met een zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: *Wanneer?*

Deze zin maken we samen:

's Avonds/nam/ze een duik in mama's buik.

Deze zinnen kun je alleen:

De mama van het Turkse meisje/is/ vier maanden geleden gestorven.

Straks/stop/lik de pissebedden tussen haar kleren.

Ozlem/kruipt/ elke avond in het ronde kastje.

▲ Nu/wordt/het leven mooier

- 4 Bedenk twee zinnen waarin een zinsdeel staat dat antwoord geeft op de vraag: *Hoe?*
 Onderstreep dat zinsdeel.

eigen invulling

1 _____

2 _____

- 5 a Omcirkel het onderwerp in de zin.
 b Welk werkwoord (of werkwoorden) zegt wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt?
 Duid aan met een **groene** kleur. Zet de persoonsvorm tussen schuine strepen.
 c Onderstreep het zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: *Wie? Wat? Aan wie?*
 en schrijf het vraagwoord eronder.

Deze zin maken we samen:

Frederik/bezorgt/het dagboek aan zijn klasgenootje.

Deze zinnen kun je alleen:

Emma/toonde/het lucifersdoosje aan haar vriendinnen.

Tim/duwde/Elsje woedend tussen de kapstokken.

De managers/brengen/de kindermodellen naar de catwalk.

▲ *wie?*

6 Lees de krantenkoppen.

Kleuters tegen hun zin in Utrecht

In de stad Utrecht had gisteren een missverkiezing voor kleuters plaats. De kleine meisjes zagen er allesbehalve vrolijk uit. Blijkbaar deden ze enkel mee aan de verkiezing omdat hun mama dat wilde.

Vele kinderen gepest

Uit onderzoek bleek onlangs dat hoe langer hoe meer kinderen gepest worden door medeleerlingen. Dat gebeurt meestal op school tijdens de speeltijd. Het pesten gebeurt meestal met scheldwoorden. Directies bekijken hoe ze dat probleem kunnen oplossen.

Spiegel dame barst

Vorige week is de spiegel van een dame gebarsten. De spiegel brak in stukjes toen de vrouw in de badkamer naar de spiegel keek. De politie stelt een onderzoek in naar dit merkwaardig voorval.

Schrijf de krantenkoppen opnieuw en vul ze aan met de gevraagde zinsdelen.

Zoek de juiste informatie in de krantenartikels.

Maak je nieuwe zin eerst op een kladblad. Geef de zinsdelen een goede plaats in de zin.

Kleuters deden tegen hun zin mee aan een missverkiezing in Utrecht. (Wanneer?)

bv. Gisteren deden kleuters tegen hun zin mee aan een missverkiezing in Utrecht.

Vele kinderen worden gepest. (Waar?) (Wanneer?)

Op school worden vele kinderen gepest tijdens de speeltijd.

△ De spiegel van een dame brak. (Waar?) (Hoe?)

In de badkamer brak de spiegel van de dame in stukjes.

7 Plaats de zinnen in het schema.

Glimlachend keek het jonge modelletje naar haar mama.

stap 1	<i>het jonge modelletje</i>
stap 2	
stap 3	<i>keek</i>
stap 4	
stap 5	<i>naar wie? naar haar mama</i> <i>hoe? glimlachend</i>

Nergens ter wereld kun je nu mooiere schoenen kopen.

stap 1	<i>je</i>
stap 2	
stap 3	<i>kunt kopen</i>
stap 4	<i>wat? mooiere schoenen</i>
stap 5	<i>waar? nergens ter wereld</i> <i>wanneer? nu</i>

⚠ Vorige week heb ik in de bioscoop het meisje van mijn dromen ontmoet.

stap 1	<i>ik</i>
stap 2	
stap 3	<i>heb ontmoet</i>
stap 4	<i>wie? het meisje van mijn dromen</i>
stap 5	<i>wanneer? vorige week</i> <i>waar? in de bioscoop</i>

- 8 Doorstreep het gevraagde zinsdeel. Zo krijg je een grappige zin.
Zie je nu dat sommige zinsdelen écht noodzakelijk zijn?

De juf breekt ~~het krijtje~~ in stukjes. (Wat?)

De meester droogt ~~de waa~~ aan de waslijn. (Wat?)

Morgen spelen de vijfdeklassers ~~met de kleuterjes~~ in het plonsbad. (Met wie?)

Mijn opa kleeft ~~stiekers~~ tegen het raam. (Wat?)

- 9 Onderstreep het zinsdeel dat antwoord geeft op het vraagwoord dat tussen haakjes staat. Vervang het daarna door een gelijkaardig zinsdeel, zodat je een grappige zin krijgt.

Bijvoorbeeld: Mijn oma drijft op het water. (Wie?)

De huisarts van mijn oma drijft op het water.

Na de wandeling hadden de toeristen blaren tussen hun tenen. (Wat?)

krabben

Op mijn frieten doe ik meestal mayonaise. (Waarop?)

Op mijn huiswerk

- 10 a Lees hieronder het fragment uit het boek 'Het Pestactieplan'. Vul de stippellijnen aan met het gevraagde zinsdeel. Je mag zelf iets bedenken.
b Vergelijk daarna met het originele verhaal op de volgende bladzijde van je werkschrift.

Op een dag (Wanneer?) was een nieuwe leerling achter de directeur de klas binnengekomen. Een klein Turks meisje met een donkere, taaië huid en grote, bange ogen.

"Net hazelnoten!", had Emma gedacht, het eerste ogenblik dat ze

het meisje (Wie?) daar op de trede in de ogen keek.

Maar dat had ze haar vriendinnen (Aan wie?) niet verteld.

In plaats daarvan had ze Elsje, die op de stoel naast haar zat, toegefluisterd dat die nieuwe, die Özlem, eruitzag als een Turkse spitsmuis (Wat?).

Al vlug bleek dat Özlem het ideale slachtoffer (Wat?) voor pestpartijen was.

Ze was klein (Hoe?). Ze verdedigde zich niet en ze begon snel te huilen ook.

Gelukkig maar! Niets vervelender dan pesterijen (Wat?) die geen resultaat hadden.